

TƏRLAN QULİYEVİN 21 YAŞININA HƏDİYYƏSİ

2000 - ci il yanvarın 26-da anadan olub Quliyev Tərhan Mehman oğlu. Astarada Ərçivan qəsəbəsində. Ərçivandakı 4 nömrəli tam orta məktəbin məzunudu. 3 qardaşdan ikincisidi Tərhan. Şəkillərinə, video görüntülərinə baxdım. O qədər gülərdü ki. Şən, dəcəl, mehriban - belə gördüm Tərhanı. "Eləydi"-deyir onu oğlu kimi böyüdən, 4 nömrəli məktəbin dil-ədəbiyyat müəllimi olan xalası Xəyalə xanım. "Çox şən, zarafatçı, mehriban idi. Hədsiz qayğıkeş idi".

Yaşının, təbiətinin çılğınlığına baxmayaraq böyüdükcə doğum günündə ürəkdən sevinə bilmirdi Tərhan. 26 tarixi iri, qara gözlərinə kədər salırdı: 26 - sında Xocalı faciəsi baş verib, nə fərqi bir ay sonra olub. Bunu bağışlaya bilmərik. Bəlkə də hər il yanvarın 26 - da tək-cə özü böyüməyib, Xocalı dərdi də, Vətən ağırları da böyüyüb onunla birlikdə? Ona görə arada "Xocalını da azad edəcəyik, Şuşaya gedəcəyik biz"- deyib tez-tez.

Həyat həmişə üzə gülmür

Birdən elə şillə çəkər ki, səndələ-yərsən, güclə ayaqda qalarsan. Bir dayağın, tutacağın olmasa, yıxılırsan... Şəxsi həyatı alınmayan Xəyalə müəllimə üçün də Tərhan yaşamaq səbəbi idi. Bütün həyatını ona bağlayıb. "Sən mənim xalam yox, anamsan, mən xoşbəxtəm-iki anam var" deyirdi Tərhan. "Həmişə ona naz edərdim "mənim yaraşıqlım, gözəlgözlüm" deyərdim. O mənim oğlum idi. Onun iki anası vardı: bacım Vüsalə, bir də mən. Çox vaxt yanımda qalırdı. Hər gün səhər tezdən onun görüşünə gedirəm indi. Yenə əzizləyib, oxşayıram. Çoxlu güllər əkməşəm məzarına, gülləri çox sevirdi, deyirəm güllərin ətrinə oyanar bəlkə... Hər yerdə onu axtarıram. Şair deyiləm, onun üçün şeirlər yazıram:

*Bu axşam yenə də ürəyim dolub,
Gözlərim yol çəkir, gələsən bəlkə...
həsrətli baxışlar yollara qonub
Mənim həsrətini görəsən bəlkə..."*

"Mənim övladımdı. Tək mənim yox, hamının sevimlisi idi. O qədər dostu vardı ki. Mən Tərhan haqqında nə deyim ki? Hansı söz bəs edər onu bəzəməyə? Vətən sevdalıydı. Könüllü getdi müharibəyə. "Getmə" də deyə bilməzdik. Özü də fərqliydi. Ölümü də fərqli oldu. Bir ana üçün övlad itgisindən ağır nə ola bilər? Amma oğlum Vətəni üçün Şəhid olmaq istəyirdi. Həmişəki kimi qürur yaşatdı bizə" - söylədi Vüsalə anası.

Övlad itgisinə təsəlliverici söz tapmaq olmur

*Nə Vüsalə xanımın, nə də "onsuz
yenə tək qaldım" deyən Xəyalə xanımın
göz yaşlı səsinə cavab verə bilmirdim.*

*"Nə gizlədim, dedim, bəlkə getmə-
yəsən, qala bilərsən. Atası Bələdiyyə
sədridi, düşündüm ki, saxlada bilər".
"Nə danışırsan? Nə özümə, nə sizə, nə
də atama bunu yaraşdırmaram. Ömrü-
mü "atası saxlatdırdı" sözü ilə yaşaya
bilmərəm. Atam da etməz bunu. Mən
alçaq deyiləm. Siz məni belə böyütmə-
misiz axı... Şəhid olmaq alçaq kimi ya-
şamaqdan min dəfə, milyon dəfə şərəf-
lidir. Nə fərqi var nə vaxt öləcəm? Necə
ölməyin fərqi var"- deyib üzümə elə
baxdı ki... Hələ də o baxışları unuda
bilmirəm. Tərhan istədiyi kimi Şəhid
olub, mənə hələ də dediyim sözün peş-
manlığın çəkirəm..."*

Ömrün elə çağındaydı ki, Tərhan hər saat, hər gün arzularına sarılırdı, ilk sevginin şirinliyində xumarlanırdı, bütün həqiqətlərin gözəlliyinə inanırdı... Uçurdu. Uçurdu Tərhan elə tərhan kimi. Yaş o yaşdı - xəyallardan qanad taxıb

uçarsan. Amma bütün bunlardan daha üstün, daha möhtəşəm arzusu vardı Tərhanın. Düşünəndə gözəlliyindən qürur duyduğu, inandığı, güvəndiyi həqiqəti vardı Tərhanın: Qarabağ Azad olacaq! Xocalı qisası alınacaq. Döyüş yoldaşları da bunu təsdiq etdilər: O qədər əmin idi ki, qələbəyə. Başımıza güllə yağanda, sağ qalacağımıza ümid etməyəndə belə Ali Baş Komandan kimi yumruğunu qaldırıb şən səslə "Qarabağ Azərbaycandır və nida" deyirdi. Kiminsə üzündə azca tutqunluq görünən kimi "Gül, sevin,

Zəngilana gedirik, Qubadlıya, Şuşaya, Xankəndinə gedirik - deyər ruh verirdi adama -dedi Emil. Bir də dedi ki, " Bir sinifdə oxumuşuq, illərlə bir yerdə olmuşuq, bir-birimizi bu qədər tanımamışıq. Döyüşdə 3 gün də bir yerdə olsan, adamı daha yaxından tanıyırsan. Tərhanı qəhrəman kimi tanıdım. Ona baxıb fəxr edirdim". Füzuli, Ağdərə, Cəbrayıl da ən ağır döyüşlərdə olub ilk gündən Tərhanımız. Cəbrayıl uğrunda döyüşlərdə snayper gülləsinə tuş gəlib İkinci Qarabağ Savaşının könüllüsü Tərhan Mehman oğlu Quliyev.

Döyüş yoldaşı Şamxalın söylədiklərindən: Cəbrayıl istiqamətində irəliləməliydi bölüyümüz. 3 taqıma bölünmüşdük. Tərhan ilk taqımda idi.Yəni həmişə irəlidə olmaq istəyirdi. Orda strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər var, onları ələ keçirməliydik. 4 saatdan artıq yüksəkliyə qalxdıq, 5 saat döyüş oldu. Yüksəkliyə qalxanda ağırlıq etməsin deyər, ərzaq, su ehtiyatlarını götürmürdük. O döyüşdə Tərhan yaralandı və şəhid oldu. Biz də geri addım atmadıq. Nə yaxşı ki, Vətən qarşısında da, şəhid olan döyüş yoldaşlarımız qarşısında da borclu qalmadıq".

İkinci Qarabağ Savaşı

başlayanda Tərhan Həqiqi Hərbi Xidmətini 8 ay idi qayıtmışdı. Savaş başlayan kimi döyüşə yollandı Tərhan. Atası Meman Quliyev rayonun, qəsəbənin hörmətli insanlarından. Oğlunu "gizlədə" bilirdi. "Mən bunu oğluma necə qıyardım? Valideynlər övladlarının arzularını yerinə yetirmək üçün çalışır ömür boyu. Mən qürurlu, vicdanlı oğul böyütmüşdüm. "Bilirəm ki, qələbə bizimdir. İstəyirəm torpaqlarımızın azadlığında mənim də payım olsun". Mən oğlumun bu müqəddəs arzusuna qarşı necə çıxardım? Nə mən, nə də Tərhan bu utancla yaşaya bilməzdik" - dedi Mehman bəy. Torpaq hamıya Vətən olmur. Onu sadəcə yaşayış yeri sayanlar gizlənər. Onların Vətəni olmur. Torpaq Vətən adını yaşadanlarındı - Tərhan kimi tərhanlarındı. 26 yanvar 2021- ci ildə 21 yaş oldu. 21 yaşına "Cəbrayılın azadlığı uğrunda", "Vətən uğrunda" medallarını, Azərbaycana isə Qələbə sevincini yaşadan oğul hədiyyə etdi Tərhan.

Düşündüm ki, Tərhan bəlkə də ən çox bu doğum günündə sevindi. Göylərə baxdım. Göylər tutqun, hava soyuq olsa da Qələbə günəşini gördüm. Bir də doğma yurdun başı üstündə qanad çalan Tərhanı. 30 illik yaralarını sarıyan tərhanları gördüm.

Kamalə Abiyeva

